

Josep Maria Carbonell

CREURE ENCARA?

Deu meditacions

Pròleg d'Antoni Puigverd

V I E N A

EDICIONS

PRIMERA EDICIÓ: MARÇ DEL 2016
© JOSEP MARIA CARBONELL ABELLÓ, 2016
© DEL PRÒLEG: ANTONI PUIGVERT ROMAGUERA
© DE LES CARACTERÍSTIQUES D'AQUESTA EDICIÓ:
VIENA EDICIONS
C/ Tuset, 13 - 08006 BARCELONA
TEL.: 93 453 55 00
viena@vienaeditorial.com
www.vienaeditorial.com
ISBN: 978-84-8330-885-1
DIPÒSIT LEGAL: B 4830-2016
PROJECTE GRÀFIC: ANDY NOGUERÓN
FOTOCOMPOSICIÓ: ALFA
IMPRESSIÓ I ENQUADERNACIÓ: ROMANYÀ VALLS

QUALSEVOL FORMA DE REPRODUCCIÓ, DISTRIBUCIÓ, COMUNICACIÓ PÚBLICA
O TRANSMISSIÓ D'AQUESTA OBRA NOMÉS POT SER REALITZADA
AMB L'AUTORITZACIÓ DELS SEUS TITULARS,
LLEVAT DE L'EXCEPCIÓ PREVISTA PER LA LLEI.
DIRIGIU-VOS A CEDRO (WWW.CEDRO.ORG)
SI NECESSITEU FOTOCOPIAR O ESCANEJAR FRAGMENTS D'AQUESTA OBRA.

Presentació

FA MÉS DE CINC ANYS QUE ESCRIC, «DESESCRIC», REESCRIC AQUEST llibre.

Es tracta d'un relat sobre la fe, viscuda en primera persona, en el qual intento presentar, de manera raonada, la meva mirada sobre el món, la condició humana i Déu. Una tasca quasi impossible i, per què no dir-ho, pretensiosa. Qui sóc jo per atrevir-me a endinsar-me en aquests camins insondables? Què puc dir jo?

Probablement he escrit aquest llibre per explicar-me a mi mateix el que crec i penso en relació amb aquests tres aspectes tan determinants de la meva vida (món, home, Déu), i, tal vegada, si tot plegat és extensible a altri —per això el llibre— de la nostra vida.

Ho faig no pas sense una certa basarda, derivada de la meva plena consciència de cristià molt imperfecte, de cristià en la

frontera de quasi tot, o en la intempèrie, on l'acte de creure és més una intuïció que una certesa, una convicció més que una evidència, però on, en qualsevol cas, l'acte de fe és una determinació: això sí, una intuïció determinant que representa una llum de sentit, d'interpretació. Creure, des de la meua experiència, és una decisió que he anat descobrint —i que s'ha anat desvetllant en mi— com quelcom similar a una llum que il·lumina el dia a dia, que m'acompanya en les nits més difícils, en els moments més feliços o en els més amargs i que afaiçona una quotidianitat sentida.

Creure és la base del meu relat sobre el món i la vida, sobre el bé i el mal, sobre el sentit de l'acció, i que nodreix el meu anhel de felicitat i d'esperança.

Jo sóc dels qui honestament creuen que creuen. Un catòlic que viu, sense cap mena de dubte, en la pobresa intel·lectual i, també, davant una certa misèria espiritual. Sóc dels qui han rebut la gràcia de la fe en uns moments històrics, els que vivim ara, on creure raonablement és sospitós d'una degradant pobresa intel·lectual. O, d'altra banda, en determinats àmbits de la cristiandat nostàlgica, sospitós de desertor, perquè no segueixo una fe cega omnipotent que ordena tots els àmbits de la vida. Jo formo part dels cristians que distingeixen entre la radicalitat de la fe i la seva comprensió i vivència fonamentalista. Formo part d'aquells cristians que viuen sota una assossegada incertesa i, massa vegades, des d'una solitud no buscada necessàriament.

Jo no formo part de l'elit de cristians convertits, aquells que en caure d'un cavall —com sant Pau— descobreixen Déu. No. Jo no sóc un convers. Jo he anat descobrint lentament la Gràcia rebuda, confrontant relats, intentant construir i formular una

fe raonable i raonada que, sense renunciar al Misteri, i al silenci sempre imprescindible, no es faci miques davant la raó.

Javier Elzo em va fer descobrir un text de Peter Berger amb el qual em sento molt identificat: «Aquest credo és el resultat de la meva resposta a una història particular que m'ha estat comunicada a través d'altres éssers humans, alguns encara en vida, d'altres ja fa molts anys que han desaparegut. El relat arriba fins a mi com un rumor de Déu. Escolto el relat i, en l'acte de fe, hi responc amb un sí». I també amb el text de Paul Ricoeur: «La fe és el fruit d'un atzar que es converteix en destí gràcies a una elecció continuada».¹

Però aquesta elecció continuada no és una opció aïllada. És una opció individual i lliure que se situa en una tradició i en una comunitat concreta. Gràcies a aquesta tradició religiosa i cultural, i gràcies a la comunitat viva de la meva església diocesana i universal, he pogut anar desplegant la meva identitat cristiana. Som hereus d'un cristianisme que ens ha fet lliures, que ens ajuda a abraçar el món des d'uns valors ben diferents dels hegemònics i que il·lumina la nostra vida en els senders del món.

Aquest cristianisme és el que he rebut i que se situa en sintonia amb el Concili Vaticà II: optar per una Església que des de la més ferma convicció i identitat és misericordiosa i acollidora del dolor i la desesperança, que estant en diàleg amb el món no es troba ni depenent ni segrestada. Una Església senzilla, ben lluny dels poders que sempre l'han corrompuda, compromesa amb la justícia social i qüestionant sempre tots els projectes polítics «redemptors» i al costat sempre de la gent més pobra

1. **Elzo, J.** *Los cristianos, ¿en la sacristía o tras la pancarta?* PPC. Madrid, 2013.

i senzilla de cor. Una Església que, en comunió amb l'Església universal, s'arrela en la nostra realitat col·lectiva i hi viu, ofereix a les persones, en el seu «pelegrinatge» pel món, un relat de sentit i projecte, amor i esperança.

En el particular context històric en què vivim, el nostre cristianisme apareix cada vegada més com un «cristianisme contracultural», i moltes vegades sense tenir-ne consciència. El nucli del seu missatge es troba als antípodes dels valors centrals de les nostres societats capitalistes —individualitzadores i utilitaristes— que ens envolten. Així mateix, però, el record d'un cristianisme ordenador de la societat, d'un cristianisme de cristiandat que afaïçona encara les nostres ciutats i que avui és més herència i patrimoni ideologicocultural que una altra cosa, no ens permet d'acceptar la nostra situació veritable de minoria. Com a minoria ens pertoca treballar per una inculturació crítica del cristianisme en les nostres societats occidentals, refermant la dimensió del cristianisme com a minoria creativa.

Un catolicisme com a Minoria Creativa que, en sintonia amb el Concili Vaticà II, sigui menys acomplexat. Més confessant. Més capaç d'explicitar, si cal des dels marges, la Bona Nova de l'Evangeli i la seva petjada en la nostra cultura. Més capaç d'oferir-se en proposta de sentit i de vida en un món tal vegada massa desorientat, fragmentat i mancat d'un horitzó, de l'horitzó de sentit on establir les nostres identitats. Un món en què la precarietat esdevé el signe del nostre temps, en què s'imposa l'acceleració sobre l'eternitat, la novetat sobre la tradició, la velocitat sobre la serenitat. Un món en què no hi ha conviccions, sinó opinions; en què les xarxes de comunicacions electròniques sembla que condicionin el nostre accés al coneixement.

Estic convençut que les grans preguntes sobre la condició humana formen part de l'essència de la consciència humana, tot i que ara semblen estar segrestades per la manifestació d'una cultura de masses adoctrinadora de la idolatria del consum i l'entreteniment. Preguntes com el sentit de la vida, la manifestació de l'Univers i la fonamentació del bé s'han de debatre en profunditat. No podem renunciar a la recerca de la Veritat, en majúscula. La tolerància, el respecte per l'altre i per les seves conviccions, el diàleg interreligiós són actituds, herència ineludible de la nostra tradició cristiana, indispensables en les nostres societats cada vegada més plurals. Ara bé, aquestes actituds no poden ser obstacles per mantenir, amb fermesa i coherència, les nostres conviccions més fondes i expressar-les. D'aquesta manera, un cristianisme menys acomplexat i més confessant, des del diàleg i no des de la confrontació, sense nostàlgies ni agressivitats, pot ser decisiu per oferir, amb convicció, un camí i un horitzó de Veritat i d'Esperança. Una actitud, però, que té ben present, com ens recordava el teòleg Joseph Ratzinger, que «[...] la raó humana necessita basar-se en les grans tradicions religioses de la Humanitat», per concloure que «on es nega Déu, no s'edifica la llibertat, sinó que se la priva del seu fonament i d'aquesta manera se la distorsiona».²

El relat que avui presento és el resultat d'un llarg procés de reflexió i de meditació en què incorporo, degudament revisats i transformats, alguns escrits disseminats en petites publicacions que he anat produint. Escrits que he anat fent i que en aquest darrer any he volgut aplegar i donar-los coherència. Arran d'una conferència que em van demanar des del Foro Goroa de

2. **Ratzinger, J.** *Fe, verdad y tolerancia*. Ediciones Sígueme. Salamanca, 2003.

Pamplona, em vaig decidir a recollir, sistematitzar i reescriure la majoria d'aquests textos disseminats una mica pertot arreu. Però aquest relat és nou. Durant aquests darrers anys he descobert, però, que no hi ha vida cristiana sense «una gimnàstica de l'ànima»,³ expressió de l'escriptor portuguès Gabriel Magalhães. Sense aquesta gimnàstica, jo no hauria pogut escriure aquest llibre. Sense ella no tornarem a recuperar una renovada presència de la fe en les nostres societats occidentals. Sense tornar a mirar Déu, continuarem sent orfes de sentit i d'identitat. Com diu Sacks,⁴ ja no serem pelegrins, sinó turistes.

Voldria agrair a en Carles Riera la correcció estilística d'aquest text i, als editors, el coratge de publicar-me'l. Aquest llibre és el resultat d'un llarg camí amb determinats punts de referència. No parlaré de persones, segur que em deixaria noms i cometria una evident injustícia. Només voldria donar les gràcies a algunes institucions que han estat referents en aquest relat de vida que presento: des de l'Escola Pia de Balma i el COU Jaume Bofill de Barcelona fins a la parròquia de Sant Ildefons. Ja en la meua etapa universitària, al Moviment d'Universitaris i d'Estudiants Cristians i Convergència Socialista de Catalunya, que després fundaria el PSC. Després, al Moviment Internacional d'Estudiants Catòlics (MIEC) - Pax Romana, en què vaig ser un dels dirigents internacionals i on vaig viure una experiència inoblidable. Anys després, ja en la meua etapa professional, al Moviment de Professionals Cristians de Barcelona, la Fundació Joan Maragall, la Fundació Blanquerna, el Moviment Internacional d'Intel·lectuals Catòlics - Pax Romana, a Famílies

3. **Magalhães, G.** *Mirall meu. L'Evangeli transforma la meua vida*. Col·lecció «Cristianisme i Cultura». Cruïlla. Barcelona, 2015.

4. **Sacks, J.** *Not in God's Name*. Hodder Stoughton. Londres, 2015.

en Camí, al grup Andreia i a la Comunitat del Monestir de Poblet. També voldria donar les gràcies a uns quants amics de l'ànima, més a prop de la fe del que s'imaginem. Totes aquestes institucions i les persones que hi són, a més de la meua família, formen part d'aquest relat.